

‘VROEGER MOEST JE BIJNA JE OUDERS VERMOORDEN OM AAN EEN KUNSTOPLEIDING TE MOGEN BEGINNEN.’

‘Discordia en de Wooster Group hebben als geen ander ons theater van de jaren ’90 beïnvloed. Maar toen de Wooster Group hier onlangs was met die voorstelling over Grotowski, was ik geschandaliseerd. Dat je daar op dit moment mee komt aanzetten? Terwijl er zoveel andere vragen over Amerika te stellen zijn? Puur escapisme. Als theatermaker kom je op een gegeven ogenblik vast te zitten. Hoe komt dat? Te veel opgehemd? Te weinig weerwerk?’

KOMT EEN CRITICUS VAST TE ZITTEN?

‘Zeker. Daar ben ik van overtuigd. Zoveel moet je jezelf toch wel kunnen relativieren. Halfweg jaren ’80 groeide de sector sterk aan, en plots zag ik overal hetzelfde. Ik was het beu. Ik kreeg een briefje van Ivo Van Hove, nadat ik een voorstelling van hem afwijzend had besproken. “Ben je het theater beu?” stond er in. Toen dacht ik dat ik moest oppassen, dat hij misschien gelijk had.

In 1987 ben ik film gaan doen, maar dat heb ik geen jaar uitgehouden. Er wordt zoveel Hollywoodshit gemaakt. Je kreeg dikke persmappen met voorgekauwde interviews die je dan met die sterren kon doen. Je kon op voorhand alle kritieken lezen. Filmcriticus was zo’n routineus beroep dat ik het al gauw niet meer kon opbrengen. Ik heb toen ingezien dat theater veel uitdagender is: al het opzoekwerk dat je ’s avonds moest opzetten als er weer eens een postmodernist zijn boekenkast omver gegooid had.’

U BENT EEN PRINZIPIENREITER. GEBIEDT DE DE-ONTOLOGIE DAT EEN CRITICUS DIE VASTZIT ERMEE STOPT?

‘Daarom is het zo belangrijk je blik open te houden. Het is nodig onder je kerktoren vandaan te komen en naar het buitenland te kijken. Met de voeding die je in Vlaanderen alleen krijgt, overleef je het niet. Je moet je kunnen laven aan festivals, aan een frisse bron. Daarom is het Kunstenfestival zo belangrijk. Of de internationale werking van het Kaaitheater en deSingel. Die helpen je een seizoen door.’

‘Ik vind het Vlaams theater momenteel overroepen. Ik zie ook zeer interessante buitenlandse producties. Als recensent blijft er een deel van het verhaal buiten

beeld. Je kunt niet inschatten wat de selectiecriteria van de programmatoren zijn. Ze zien ook veel meer dan de recensent die op het Holland Festival of Avignon na, amper in het buitenland komt. Je weet niet hoe zo’n festival wordt gemaakt.

Spelen daar culturele akkoorden een rol? Of is er een correctie door overheidssteun? Ik weet het niet.

Je moet je spullen durven herdenken. Ik heb altijd geprobeerd afstand te houden. De betrokkenheid van Wim Van Gansbeke en Jacq Heijer waren fantastisch. Ik heb een enorm respect voor hun werk. Maar op een gegeven moment steek je de grens over. Wim is in de sector gestapt en Jacq is zelfs even gaan meespelen met Discordia. Je mag je niet laten leiden door sympathieën. Je moet durven aanvaarden dat je nooit graag gezien zult worden in het veld. Daar kom je wel achter als er eens een negatieve bespreking komt. Dan ken je je plaats weer. Ik heb met Franz Marijnen een vriendschap van vlak na mijn RITS-jaren, maar na een mindere bespreking was het een tijd gedaan. Het is een eenzaam beroep.’

HEBT U IN ETCETERA, WAAR U MEDEOPRICHTER VAN BENT, NOOIT AANSLUITING GEZOCHT BIJ EEN GROEP?

‘Er zijn vaak verschillende strekkingen geweest in Etcetera. Soms vielen die in kampen uit elkaar. Ik heb vaak moeite gehad met wat ik ‘de Leuvense school’ noem. Dat waren de zuiveren in de leer, die in extase voor Discordia waren en voor wie alles per se klein moest zijn. Naar het repertoiretheater ging je niet. Dat was *not done*. Iemand uit de redactie noemde me ooit een nomade, omdat ik nergens bij onder te brengen was. Dat heb ik een tijdlang aangevoeld als een gebrek aan engagement. Later vond ik het goed me nergens bij aan te sluiten. Niet bij een groepering, niet bij een stroming, bij geen enkele maker.’

TOEN U BEGON TE RECENSEREN WAS ER ALLICHT EEN REDELIJKE CONSENSUS OVER ESTHETISCHE OPVATTINGEN. HOE HEBT U DE TOENEMENDE DIVERSITEIT ERVAREN?

‘Toen ik begon, waren er veertien gezelschappen. Vanaf het theaterdecreet van 1974 waren er al 34. Ik heb de periode mogen meemaken dat de sector uiteenspatte van de nieuwe initiatieven. Met de jaren ben ik die grensoverschrijdende praktijk één van de grootste moeilijkheden gaan vinden. Een recensent